

Työllisyysalueen perustaminen ja siihen liittyvän yhteistoimintasopimuksen ja järjestämissuunnitelman hyväksyminen

Kaupunginhallitus 26.06.2023 § 194

Eduskunta hyväksyi maaliskuussa 2023 lain julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisestä. Uudistuksesta käytetään nimitystä TE-palvelut 2024 -uudistus tai lyhyemmin TE2024-uudistus, koska lain tarkoittamat muutokset tulevat voimaan 1.1.2025.

TE-palveluja koskeva uudistus on kuntien jo pitkään tavoittelema uudistus. Nyt on meneillään kolmas kerta, jolloin lainsäädäntö mahdollistaa työllisyyden edistämisen kuntakokeilut, toki eri kerroilla erilaisin painotuksin. Mänttä-Vilppulan kaupunki on ensimmäistä kertaa toteuttamassa työllisyyden edistämisen kuntakokeilua yhdessä Pirkanmaan 22 muun kunnan kanssa. Kuntakokeilu käynnistyi 1.3.2021 ja jatkuu vuoden 2024 loppuun asti. Meneillään olevan kokeilun myötä valtio on siirtänyt kokeilulain mukaisia työnhakijoiden palvelutuotantoon liittyviä tehtäviä kunnille ja niiden hoitamiseen liittyvää TE-henkilöstöä. Järjestämislain muutoksen myötä vuoden 2025 alusta alkaen myös työnantajapalvelut siirtyvät kunnille sekä niihin liittyviä tukipalveluja kuten hankinta- ja maksatustehtäviä.

Valtion TE-toimistojen työllisyyspalveluja ja niiden henkilöstöä on jo kuntakokeilun myötä siirretty kuntien työnjohdon alle ja nyt kokeilun toimenpiteet vakinaistuvat. Uutta on se, että TE2024-uudistuksella kunnille siirretään myös pääosa TE- toimistojen työnantaja- ja yrityspalveluista sekä monet nykyisin valtiolle kuuluvat hankinta- ja maksatustehtävät. Kaikkiaan yli 100 tehtävää ollaan siirtämässä valtiolta kunnille ja samalla nykyiset TE- toimistot lakkautetaan ja niiden henkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksella kuntiin. Siirtyvän henkilöstön määräksi on arvioitu kaikkiaan noin 4.200 henkilötyövuotta, Pirkanmaalla noin 450 htv (mukana työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa olevat TE-taustaiset henkilöt). Tehtävien lisäksi myös valtion toteuttamien koulutus- ja valmennuspalvelujen hankinnan määrärahat siirtyvät kuntien päätösvaltaan. Kuntien elinkeinopoliittiset mahdollisuudet vahvistuvat selvästi, kun TE-hallinnon sekä työllisyyspalvelut että yrityspalvelut siirtyvät valtiolta kunnille. Kunnat pystyvät suunnittelemaan ammatillisen koulutuksen, työllisyyden edistämisen ja yritysten toiminta-edellytysten parantamista selvästi nykyistä tehokkaammin. Tältä osin uudistus vastaa kuntien jo pitkään tavoittelemaa elinvoimatavoitteita.

TE2024-uudistus on enemmän kuin lakisäätteisten työvoimapolkujen uudistus. Se on vaikutuksiltaan laaja elinvoimauudistus, koska se lisää kuntien elinkeinopoliittisia mahdollisuuksia ja sen yhteyttä ammatilliseen koulutukseen. Uudistuksella on laajat kunnallistaloudelliset vaikutukset. Lain nimenomainen tavoite on siirtää nykyiset valtion hoitamat tehtävät kunnille.

Julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleenjärjestämisestä annettu laki edellyttää järjestämisvastuulliselta kunnalta tai työllisyysalueelta vähintään 20.000 henkilön suuruista työvoimapohjaa. Alueen on oltava kaikissa tapauksissa maantieteellisesti yhtenäinen ja työssäkäynnin ja työmarkkinoiden kannalta toimiva. Työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimivalla alueella tarkoitetaan hallituksen esityksen perusteluissa aluetta, jolla työssäkäyntiin liittyvä pendelöinti kuntien välillä tai toiseen kuntaan on yleistä. Työmarkkinoiden toimivuus lähtökohtaisesti edellyttää esimerkiksi keskuskaupungin, jonne pendelöinti pääasiassa kohdistuu,

sisältymistä alueeseen. Koko Pirkanmaan laajuinen työllisyysalue ja Tampere vastuukuntana on Mänttä-Vilppulan kaupungille ensisijainen järjestämistapa. Se mahdollistaisi parhaiten kaupungin alueelliseen suuntautumiseen tukeutuvat palvelut. Mitkään muut vaihtoehdot eivät tarjoa samaa yhteyttä maakunnan erikoistuneimpaan osaamiseen ja kansallisiin verkostoihin. Myös muissa aluevaihtoehdoissa järjestämisvastuu tulisi antaa jollekin vastuukunnalle ja työmarkkinoiden kannalta toimivaa ja riittävän suurta aluetta olisi vaikea löytää.

Lain mukaan vastuu työvoimapalveluiden järjestämisestä olisi jatkossa kunnilla tai työllisyysalueilla. Lain valmisteluvaiheessa kunnat tavoittelivat järjestämisvastuun saamista yksittäisille kunnille, mikä ei toteutunut, mutta lain 13 § antaa vastuukunnalle mahdollisuuden jopa kuntalain säännöksistä vapaammin sopia työvoimaviranomaisen järjestämistehtäviin liittyvän toimivallan siirrosta sopimuskunnalle. Järjestämisvastuuta ei kuitenkaan voi jakaa. Lähipalveluiden tuottaminen sopimuskunnissa on siis täysin lain tavoitteiden mukaista. Myös Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta mietinnössään 26/2022 vp Hallituksen esitykseen eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskeväksi lainsäädännöksi 207/2022 vp pitää toimivallasta sopimista tärkeänä keinona lähipalveluiden turvaamisessa ja kuntien ekosysteemin linkittämisessä työllisyysalueen työvoimapalveluihin.

Lähipalveluiden merkitystä korostaa myös valtionosuusrahoituksen ja työttömyysetuuksien rahoitusvastuun kohdistuminen jokaiseen kuntaan. Koska elinkeinopolitiikan tehtävät ja sen henkilöstö pysyvät kunnilla, tulee myös työvoimapalveluiden paikallinen henkilöstö säilyttää mahdollisimman hyvin samassa kokonaisuudessa. Vain se mahdollistaa kuntakohtaisten ja elinkeinoelämän paikalliseen tarpeeseen perustuvien palveluiden tuottamisen henkilöasiakkaille ja yrittäjille.

Maaliskuussa hyväksytyyn lain täytäntöönpano on vielä alkuvaiheessa ja se jatkuu vuoden 2024 loppuun saakka. Lain kaikki soveltamisohjeet eivät ole vielä selvillä. Tarkentavia ohjeita on vielä tulossa ministeriöistä ja Kuntaliitosta mm. henkilöstön sijoittumiseen joko vastuukunnan tai sopimuskunnan palvelukseen ja toiminnan rahoitukseen liittyen. Henkilöstöä voidaan sijoittaa myös muuhun kuntaan kuin vastuukuntaan, mikäli kunnat ovat tehneet kuntalain nojalla sopimuksen toimivallan siirrosta. Siksi työllisyysalueen kuntien kesken tarvitaan vielä nyt kesäkuussa hyväksyttäviä linjauksia tarkentavia neuvotteluita ennen syksyllä hyväksyttäväksi tulevien yhteistoimintasopimusten valmistumista. Uudistuksesta on neuvoteltu vasta kaksi kertaa yhdessä koko Pirkanmaan luottamushenkilöjohdon kanssa. Tähän asti valmistelua tehneitä lähinnä Tampereen viranhaltijaryhmiä ei voi katsoa toimivaltaisiksi linjaamaan valmistelun jatkumista kaikkien kuntien puolesta. TyV 26/2022 vp pitää toimivallasta sopimista tärkeänä keinona lähipalveluiden turvaamisessa ja kuntien ekosysteemin linkittämisessä työllisyysalueen työvoimapalveluihin.

Mänttä-Vilppulan kaupungin työllisyyspalveluissa, joka hoitaa sopimusperusteisesti myös Juupajoen kunnan työllisyyspalveluja, toimii tällä hetkellä työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa työllisyyspalvelupäällikkö ja 2,5 muuta viranhaltijaa. Vielä valtion palveluksessa olevia, mutta Mänttä-Vilppulan kaupungin työnjohdon alla työskenteleviä henkilöitä on kuntakokeilussa tällä hetkellä 3,6 htv, johon kuuluu Ylä-Pirkanmaalla työskentelevä yksi yhteinen henkilö tilapäistä suojelua saavien palveluissa ja Virtain toimipisteessä Mänttä-Vilppulalle osittain työskentelevä viranhaltija. Vuoden 2025 alussa työllisyysalueelle tulee siirtymään valtiolta edellä mainittujen lisäksi noin parisataa henkilöä.

Mänttä-Vilppulan kaupunki on käynnistänyt uudistuksen johdosta rajatut yhteistoimintaneuvottelut.

TE2024-uudistuksen ja työllisyysalueen valmistelua on toteutettu Pirkanmaalla Tampereen kaupungin johdolla erikseen projektoituna. Projektin kustannukset ajalta 1.4.2023 - 31.3.2025 on sovittu jaettavan Pirkanmaan kuntien asukaslukujen suhteessa. Projekti sisältää pääprojektin sekä TE-palvelujen ja niihin liittyvien tukipalvelujen siirtymistä ja organisoitumista valmistelevat 14 osaprojektia. Projektin ohjausryhmänä toimii Tampereen kaupungin sisällä konsernihallinnon johtoryhmä. Helmikuussa 2023 Pirkanmaan johtajakokouksessa perustettu Pirkanmaan kuntien johtajista ja TE-toimiston johtajasta koostuva nk. kuntatyöryhmi toimii Pirkanmaan työllisyysalue -mallin valmistelussa. Ryhmä käsittelee muun muassa yhteistoimintasopimuksen, kunta- tai aluemallin, aluejohtamisen, kustannustenjakomallin sekä palvelujen järjestämissuunnitelman valmisteluun liittyviä asioita. Kuntatyöryhmi ja Pirkanmaan johtajakokouksen lisäksi ohjaavaa linjauskeskustelua käydään ja valmistelusta tiedotetaan TE-uudistuksen ja kuntakokeilun olemassa olevissa ryhmissä kuten TE2024-uudistuksen valmistelun ohjausryhmä, Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeilu operatiivinen johtoryhmä (laajennettu) sekä TE-palvelut 2024 -uudistuksen valmistelun strateginen kumppanuusryhmä.

Kuntatyöryhmi ja Pirkanmaan johtajakokous ovat valmistelleet yhteisen työllisyysalueen järjestämisen ja tuottamisen periaatteet, joiden mukaisesti valmistelua jatketaan. Pirkanmaan yhteisen työllisyysalueen palvelujen järjestämisen ja tuottamisen periaatteet käsiteltiin kuntajohdon tapaamisessa Tampere-talossa 26.5.2023. Periaatteet on tarkoitettu käsitellä kesäkuun aikana kaikkien Pirkanmaan kuntien hallituksissa, jotta työllisyysalueen valmistelussa voidaan edetä kohti kuntien syys-lokakuun valtuustokäsittelyä. Periaatteiden lähtökohtana on uudistukselle asetetut tavoitteet. Lisäksi periaatteet perustuvat Pirkanmaalla laaja-alaisessa yhteistyössä valmisteltuun uudistukseen liittyvään palvelustrategiaan, jonka lähtökohtana ovat asiakaslähtöiset, vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut osana kuntien elinvoimapalveluja. Palvelustrategian loppuraportissa 21.4.2023 Pirkanmaan kunnat ovat asettaneet uudistuksen tavoitteeksi: Osaavaa työvoimaa ja työtä kuntien asiantuntevalla palveluotteella. Kunta nähdään siinä asiakkaille tarjottavien palveluratkaisujen perusyksikkönä. Lähipalvelut yhteensovitetaan kuntien elinvoimapalveluihin ja ekosysteemeihin. Kustannustehokkaita ja vaikuttavia palveluita tuotetaan monituottajamallilla.

Tampereen kaupunginhallitus on hyväksynyt 27.3.2023 kolme lähtökohtaa yhteisen Pirkanmaan työllisyysalueen muodostamiselle ja valmistelua on tehty näiden lähtökohtien mukaisesti. Tampere toimisi yhteistoiminta-alueen vastuukuntana ja lähtökohdat ovat seuraavat:

- 1) Yhteisenä toimielimenä toimii Tampereen kaupungin elinvoima- ja osaamislautakunta, jossa Tampereen kaupungilla on enemmistö;
- 2) Rahoitusmalli perustuu lakisääteisten tehtävien järjestämiseen ja toteutuneisiin kustannuksiin. Kustannukset kohdennetaan aiheuttamisperiaatteella tai laskennallisella jakoperusteella ja muista kuin lakisääteisesti yhteistoiminta-alueelle kuuluvista palveluista, tehtävistä ja yhteistyöstä sekä kustannuksista sovitaan erillisin sopimuksin;
- 3) Kunnat osallistuvat Pirkanmaan työllisyysalueen valmisteluprojektin kustannuksiin minkä lisäksi valmistelu edellyttää riittävää asiantuntijoiden työpanosta kunnista.

Yhteistoimintasopimus käsiteltäisiin valmisteluajataulun mukaan Tampereen kaupunginvaltuustossa 18.9.2023 ja muissa Pirkanmaan

kunnissa syys-lokakuussa. Työ- ja elinkeinoministeriölle tulee yhteistoimintasopimuksen lisäksi ilmoittaa 31.10.2023 mennessä suunnitelma palvelujen järjestämisestä ja niistä toimitiloista, joita työllisyysalue ei olisi ottamassa valtiolta vastaan.

Voimaapanolain 6 § (383/2023) mukaan työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisen yhteydessä kuntien järjestämisvastuulle siirrettävien tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto TE-toimistoista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja kehittämis- ja hallintokeskuksesta (KEHA-keskus) kuntiin ja kuntayhtymiin katsotaan liikkeenluovutukseksi.

TE-palvelujen uudistusta valmisteleavan projektin keskeinen tavoite on palvelujen ja tehtävien sujuva ja hallittu siirto valtiolta työllisyysalueelle vuoden 2025 alussa. Pidemmän tähtäimen kehittämistyö käynnistyy tämän jälkeen vuonna 2025 palvelustrategian mukaisesti. Uudistuksessa on tärkeää turvata jatkuvuus asiakaspalvelussa niin kuntakokeilukunnissa kuin TE-toimistossa ja tukea henkilöstön työhyvinvointia. Pirkanmaan kunnat eivät olisi panostamassa palveluihin enempää kuin tällä hetkellä, paitsi tulevan uuden valtiosuusrahoituksen verran.

Työllisyysalueen valmistelun pohjaehdotus muiden kuntien hyväksyttäväksi on:

- TE- palvelujen järjestämismallia valmistellaan Pirkanmaan yhteisen työllisyysalueen mukaisesti siten, että Tampere toimii yhteistoiminta-alueen vastuukuntana
- työllisyysalueen valmistelua jatketaan liitteessä todettujen Pirkanmaan yhteisen työllisyysalueen palvelujen järjestämisen ja tuottamisen periaatteiden mukaisesti
- TE- palvelu- uudistuksen valmistelun tilanne merkitään tiedoksi.

Liitteenä seuraa Pirkanmaan TE-uudistuksen valmisteluun liittyvät järjestämisen ja tuottamisen periaatteet.

Lisätietoja kaupunginjohtaja Anne Heusala

Valmistelu ja lisätiedot:
kaupunginjohtaja Anne Heusala
anne.heusala@taidekaupunki.fi, 040 185 1275

hallintojohtaja Anitta Hietaniemi
anitta.hietaniemi@taidekaupunki.fi, p. 044 097 9202

työllisyyspalvelupäällikkö Vuokko Hjelt
vuokko.hjelt@taidekaupunki.fi, p. 044 058 9457

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Anne Heusala

Päätösesitys

Mänttä-Vilppulan kaupunki hyväksyy Pirkanmaan yhteisen työllisyysalueen Tampereen kaupungin vastuukuntaesityksen ja valmistelun jatkumisen liitteessä todettujen periaatelinjausten mukaisesti, mutta katsoo, että ennen lopullisten yhteistoimintasopimusten hyväksymiskäsittelyä vastuukunnan tulee vielä neuvotella Pirkanmaan muiden kuntien kanssa mm. seuraavista asioista, joilla sopimuskunnat osallistuisivat vastuukunnalle kuuluvien velvoitteiden toteutumiseen:

•Toimivallan siirto, jonka tulee mahdollistaa kunnille työvoima-
viranomaisena toimiminen, jotta kunta pystyy hyödyntämään
tietojärjestelmiä ja paikallista ekosysteemiä kuten omia elinkeinopalvelujen

ja ammatillisen koulutuksen järjestäjää (ml. vapaa sivistystyö). Kunnissa tarvitaan riittävä henkilöstöresurssi lähipalveluiden tuottamiseen, jolla tarkoitetaan mm. henkilöasiakkaan palveluita, työnantajapalveluita ja alkavan yrittäjän palveluprosessiin liittyviä tehtäviä. Kuntien nykyisen työllisyyspalveluiden henkilöstön pysyminen kuntien palveluksessa.

- Kunnissa nyt työskentelevien valtion TE-henkilöiden sijoittuminen kuntien palvelukseen.

- TE-hallinnosta vuonna 2025 siirtyvien henkilöiden mahdollinen sijoittuminen palveluita tuottaviin kuntiin.

- Työllisyysalueen kuntien kustannustenjakoa niin, että siinä otetaan huomioon kuntiin sijoittuva henkilöstö ja tarkemmin määriteltävä viranomaistoimivalta.

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Kaupunginhallitus 4.9.2023 § 219

Läntinen Pirkanmaa (6 kuntaa) on valmistelemassa omaa työllisyysalueratkaisua. Myös Valkeakosken kaupunki on tehnyt ratkaisun, jonka mukaan se ei enää jatka työllisyyspalvelualueen valmistelua Tampereen esittämällä ehdolla. Työllisyyspalvelualueiden valmistelun aikataulu on erittäin tiukka. TEM:lle tulee toimittaa järjestämistratkaisua koskevat ilmoitukset (suunnitelma palvelujen järjestämisestä, yhteistoimintasopimus, ilmoitus koskien toimitiloja) 31.10.2023 mennessä. Työllisyysalueratkaisuissa edellytyksenä on 20 000 työvoimapohja sekä yhtenäinen maantieteellinen alue. Edellytys yhtenäiselle kuntarajalle on ehdoton (TEM:stä vahvistettu).

N.s. kehyskunnat ovat ilmoittaneet valmistelevänsä yhteistä työllisyysaluetta Tampereen kanssa, mallilla 1 henkilöstön sijoittumisen osalta. Mallissa 1 valtiolta siirtyvä henkilöstö ja kunnissa työskentelevä kuntakokeilun virkasuhteinen henkilöstö siirtyisi vastuukunnan palvelukseen. Vastuukunta tuottaisi kattavat lähipalvelut työllisyysalueen kuntiin yhteisen TE-palvelustrategian mukaisesti. Muuttuneesta tilanteesta ja aikataulusyistä johtuen Tampere on päätenyt valmistelemaan kaupunkiseudun kanssa mallia 1. Tampere ei ole tämän ratkaisun lisäksi valmistelemassa muita malleja kuten aiemmin ilmoitettiin. Mikäli muut Pirkanmaan kunnat haluavat tulla mukaan Tampere vastuukuntana - mallilla järjestettävään työllisyysalueeseen, tuli kunnan sitoutua henkilöstön sijoittumisen osalta malliin 1. 24.8.2023 pidetyssä pormestari Kalervo Kummolan koolle kutsumassa kokouksessa.

Kaupunginhallitus on keskustellut asiasta kokouksessaan 21.8.2023 ja asiasta on järjestetty valtuustoinfo 28.8.2023. 24.8.2023 Tampereella pidetyssä pormestari Kummolan koolle kutsumassa kokouksessa annettu kaupungin ennakkokanta vaatii vielä vahvistuksen.

Valmistelu ja lisätiedot:
hallintojohtaja Anitta Hietaniemi
[anitta.hietaniemi\(at\)taidekaupunki.fi](mailto:anitta.hietaniemi(at)taidekaupunki.fi), p. 044 097 9202

Esittelijä Kaupunginjohtaja Anne Heusala

Päätösesitys Kaupunginhallitus päättää, että kaupunki irtaantuu muuttuneen tilanteen vuoksi Tampereen valmistelusta.

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Merkittiin, että pöytäkirjantarkastus tämän asian osalta suoritettiin kokouksessa.

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Kaupunginhallitus 4.9.2023 § 220

Eduskunta hyväksyi maaliskuussa 2023 lain julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisestä. Työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain (380/2023) mukaisesti 1.1.2025. Uudistus on kuntien jo pitkään tavoittelema uudistus. Valtion TE-toimistojen työllisyyspalveluja ja niiden henkilöstöä on jo kuntakokeilun myötä siirretty kuntien työnjohdon alle ja nyt kokeilun toimenpiteet vakinaistuvat. Utta on se, että TE2024 uudistuksella kunnille siirretään myös pääosa TE-toimistojen työnantaja- ja yrityspalveluista sekä monet nykyisin valtiolle kuuluvat hankinta- ja maksatustehtävät. Kaikkiaan yli 100 tehtävää on siirtymässä valtiolta kunnille ja nykyiset TE-toimistot lakkautetaan ja henkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksella kuntiin. Siirtyvän henkilöstön määräksi on arvioitu kaikkiaan noin 4.200 henkilötyövuotta, Pirkanmaalla yli 200 htv.

Tehtävien lisäksi myös valtion tekeminen koulutus- ja valmennuspalvelujen hankinnan määrärahat siirtyvät kuntien päätösvaltaan. Kuntien elinkeinopoliittiset mahdollisuudet vahvistuvat selvästi kun sekä työllisyyspalvelut että yrityspalvelut siirtyvät valtiolta kunnille. Kunnat pystyvät suunnittelemaan ammatillisen koulutuksen, työllisyyden ja yritysten toimintaedellytysten parantamista selvästi nykyistä tehokkaammin. Tältä osin uudistus vastaa kuntien jo pitkään tavoittelemaa elinvoimatavoitteita.

TE2024 uudistus on enemmän kuin lakisääteisten työvoimapalveluiden uudistus, se on vaikutuksiltaan laaja elinvoimauudistus, koska se lisää kuntien elinkeinopoliittisia mahdollisuuksia ja sen yhteyttä ammatilliseen koulutukseen. Uudistuksella on myös laajat kuntatalousvaikutukset.

Lain nimenomainen tavoite on siirtää nykyiset valtion hoitamat tehtävät kunnille. Julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleenjärjestämisestä annettu laki edellyttää järjestämisvastuulliselta kunnalta/työllisyysalueelta vähintään 20.000 henkilön suuruista työvoimaa. Alueen on oltava kaikissa tapauksissa maantieteellisesti yhtenäinen ja työssäkäynnin ja työmarkkinoiden kannalta toimiva. Työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimivalla alueella tarkoitetaan hallituksen esityksen perusteluissa aluetta, jolla työssäkäyntiin liittyvä pendelöinti kuntien välillä tai toiseen kuntaan on yleistä. Työmarkkinoiden toimivuus lähtökohtaisesti edellyttää esimerkiksi keskuskaupungin, jonne pendelöinti pääasiassa kohdistuu, sisältymistä alueeseen. Lain mukaan vastuu työvoimapalveluiden järjestämisestä olisi jatkossa kunnilla tai työllisyysalueilla. Kunta voi hoitaa tehtävää yhden tai useamman kunnan puolesta siten, että kunnilla on yhteinen toimielin, joka vastaa tehtävän hoitamisesta. Tehtävää hoitavaa kuntaa kutsutaan vastuukunnaksi. Lain valmisteluvaiheessa kunnat tavoittelivat järjestämisvastuun saamista yksittäisille kunnille, joka ei

toteutunut, mutta lain 13 § antaa vastuukunnalle mahdollisuuden jopa kuntalain säännöksistä vapaammin sopia työvoimaviranomaisen järjestämistehtäviin liittyvän toimivallan siirrosta sopimuskunnalle. Järjestämisvastuuta ei kuitenkaan voi jakaa.

Järjestämisvastuun saaminen edellyttää kunnan työvoiman määrän olevan vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) yhdessä jonkin toisen tai useamman muun kunnan kanssa siten, että työllisyysalueen kuntien yhteenlaskettu työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen tulee muodostaa maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue. Työllisyysalueeseen kuuluvien kuntien tulee sopia työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä kuntalain (410/2015) tarkoittamassa lakisääteisessä yhteistoiminnassa. Kuntien, jotka muodostavat työllisyysalueen, on toimitettava viimeistään 31.10.2023 työ- ja elinkeinoministeriölle ilmoitus siitä, mitä järjestämisvastuusta sovitaan työllisyysalueen kuntien kesken.

Muodostettavalla työllisyysalueella tarjotaan lähipalveluita uudistuksen tavoitteiden mukaisesti.

Koko Pirkanmaan muodostaman työllisyyspalvelualueen hajottua on selvitelty muita mahdollisia suuntia työllisyyspalveluyhteistyön muodostamiseksi. Lain vaatima yhteinen määrä löytyy Keski-Suomeen. Keski-Suomen valmistelu etenee tällä hetkellä kolmella alueella: Jyväskylällä, eteläinen Keski-Suomi ja pohjoinen Keski-Suomi.

Keski-Suomen kunnat tilasivat helmikuussa 2023 Mikko Kesä Oy:ltä selvitystyön, joka käsitteli Keski-Suomen kuntien osalta TE2024-uudistuksen järjestämisaluetarkastelua erityisesti koko maakunnan laajuisen työllisyysalueen näkökulmasta ja erilliselvitys Jyväskylälle toimintaa mahdollisena järjestäjäkuntana. Mikko Kesä on laatinut myös Pirkanmaan selvityksen. Lain mukaan järjestäjäkunta kantaa vastuun työllisyysalueen palvelujen rahoituksen keräämisestä osallistujakunnilta, palvelujen tuottamisesta koko alueen osalta ja sopimuksellisesta palvelutarjonnasta jokaisen kunnan kanssa erikseen. Työllisyysalueiden laadinnan pohjaksi on arvioitu eri työllisyysaluemallien vaikutuksia toiminnallisista, taloudellisista ja hallinnollisista lähtökohdista. Asiakasrakenne, ikä, koulutustausta ja palvelutarpeet eroavat merkittävästi eri alueilla.

Jyväskylän kaupunki on linjannut elinkeino- ja työllisyysjaostonsa kokouksessa 2.5.2023, että Jyväskylä järjestää henkilöasiakkaiden TE-palvelut omille henkilöasiakkailleen. Lisäksi Jyväskylä on päätöksessään todennut, että se voi tuottaa sopimusperusteisesti Keski-Suomen muiden kuntien muodostamalle/muodostamille työllisyysalueelle/-alueille erityisiä henkilöasiakkaiden palveluja, kuten esimerkiksi vieraskielisten palvelut TE-palvelujen osalta, tuottaa tai hankkia työnantaja- ja yritysasiakkaiden palveluja sekä tuottaa tai hankkia palveluhankintoihin liittyviä asiantuntijapalveluita yhdessä muiden kuntien muodostaman työllisyysalueen kanssa.

Jyväskylän järjestäessä palvelut vain jyväskyläläisille henkilöasiakkaille mahdollistuu maakuntaan kaksi muuta työllisyysaluetta, joiden työvoimapohjan vaatimus ylittää 20 000 henkilöä/työllisyysalue. Pohjoinen Keski-Suomi on valmistellut työllisyysalueen perustamista 13 alueen kunnan kesken, jossa Äänekoski tulee olemaan vastuukunta.

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysaluevalmistelussa Jämsä on ilmaissut kiinnostuksensa vastuukunnaksi. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueeseen kuuluisi Jämsän lisäksi Keuruu, Multia, Petäjävesi, Luhanka, Joutsa, Muurame ja Toivakka. Eteläisen työllisyysalueen järjestämissuunnitelmaa valmistellaan yhteistyössä Mikko Kesa Oy:n kanssa. Vastuukunnan rooliin sisältyy laaja taloudellinen vastuu ja yhdenvertaisuusvelvoite palvelutuotannossa koko laajemman työllisyysalueen osalta.

Työllisyysalueet voivat sopimusperusteisesti siirtää järjestämis- ja tuottamisvastuuta tarkoituksenmukaiseksi katsomallaan tavalla. Näitä palveluita voivat olla esimerkiksi hankinnat, vieraskielisten palvelut, osa yrityspalveluista, hallinnolliset tehtävät. Valmistelun edetessä selvitetään ne palvelut, jotka kannattaa toteuttaa yhdessä maakunnan laajuisesti tai vain tiettyihin kuntiin kohdistuen.

Keski-Suomessa valmistelua tehdään tällä hetkellä Keski-Suomen liiton rahoittaman hankkeen voimin (Työllisyysaluevalmistelu – TE-uudistuksen toimeenpanon suunnittelu –hanke), jossa liiton rahoitusosuus on 81.713 euroa. Muista kustannuksista vastaavat kunnat asukaslukunsa mukaisesti.

Keski-Suomen liiton kanta Mänttä-Vilppulan liittymisestä valmisteluun on, että jos Mänttä-Vilppulan kaupunginhallitus tekee päätöksen eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen valmisteluun liittymisestä ja osallistuu hankkeen kustannuksiin, koskee liiton myöntämä rahoitus myös Mänttä-Vilppulaa. Lisäksi muiden mukana olevien kuntien tulee hyväksyä Mänttä-Vilppulan valmisteluun liittyminen. Mukana olevien kuntien johtajilta on kysytty alustava kunnan tahtotila ja kaikki tavoitetut kaupunginjohtajat (7/8) puoltavat liittymistä. Rahoittajan linjauksen mukaisesti kuitenkin asia käytetään vielä kuntien hallituksissa.

Työ- ja elinkeinoministeriöstä sekä työministeriltä on tiedusteltu alustavaa kantaa hyvinvointialuerajan merkityksestä alueiden muodostumisessa ja saatu vastaus, jonka mukaan estettä eteläisen Keski-Suomen alueeseen liittymiseen ei ole.

Eteläisen Keski-Suomen työllisyyspalveluvalmistelu on vielä sillä tavoin kesken, että yhteinen toimielin ja sen kokoonpano, toimivallan käyttäminen ja siirtäminen, talous ja taloudenhoito sekä lähipalveluiden tuottamistavat ovat vielä keskusteluissa. Voidaan siis olettaa, että lähtemällä mukaan valmisteluun, myös Mänttä-Vilppulalla olisi mahdollisuuksia vaikuttaa muodostuvaan työllisyyspalvelusopimukseen ja operatiivisen toiminnan muodostumiseen.

Valmistelu ja lisätiedot:
hallintojohtaja Anitta Hietaniemi
anitta.hietaniemi@taidekaupunki.fi, p. 044 097 9202 ja

työllisyyspalvelupäällikkö Vuokko Hjelt
vuokko.hjelt@taidekaupunki.fi, p. 044 058 9457

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Anne Heusala

Päätösesitys

Kaupunginhallitus päättää, että
1. kaupunki sitoutuu eteläisen Keski-Suomeen muodostuvan työllisyyspalvelualueen valmisteluun ja valmistelun kustannusosuuteen, joka muodostuu Keski-Suomen liiton hankerahan omarahoitusosuudesta.

2. aloittaa muutosneuvottelut henkilöstön kanssa jatkuvan neuvottelun periaatteella.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Merkittiin, että pöytäkirjantarkastus tämän asian osalta suoritettiin kokouksessa.

Kaupunginhallitus 23.10.2023 § 254
432/14.00.01/2022

Työllisyys- ja elinkeinopalvelujen järjestämisvastuu siirtyy valtiolta kunnille 1.1.2025. Muutoksen perusteluna on se, että kunnilla on hyvät lähtökohdat tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja. Asiasta on säädetty laissa työvoimapalvelujen järjestämisestä (23.3.2023/380). Uudistuksen seurauksena on palvelurakenne, jossa työvoimapalvelut, kunnan koulutuspalvelut ja elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla.

Palvelut siirretään useammasta kunnasta muodostettaville työllisyysalueille, joiden työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen kuntien tulee olla maantieteellisessä yhteydessä toisiinsa ja niiden tulee muodostaa työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue. Työnhakijan näkökulmasta asiakaslähtöisyys paranee, kun palvelut tuotetaan kuntien lähipalveluina. Palvelujen kehittäminen tapahtuu kuntalaisten ja alueen työnantajien tarpeista käsin.

Vaikka järjestämisvastuu siirtyy, valtio vastaa työllisyydenhoidon palvelujärjestelmästä ja sen toimivuudesta valtakunnan tasolla. Kokonaisvastuun lisäksi valtiolla on yliaalueellinen ja valtakunnallinen koordinoiva rooli palvelukokonaisuuksissa, joilla edistetään kansallisesti merkittäviä työllisyystoimenpiteitä yhdessä kuntien kanssa. Tällaisia palvelukokonaisuuksia ovat esimerkiksi rakennemuutostilanteet.

TE-palvelut 2024 -uudistuksessa kunnille siirtyvistä työllisyyspalveluista tulee kunnille uusi valtiosuustehtävä, joka rahoitetaan yleiskatteisena kuntien peruspalvelujen valtiosuusjärjestelmän kautta. Uusiin valtiosuustehtäviin myönnetään koko maan tasolla täysimääräinen valtiosuus.

Kunnat voivat harjoittaa sopimusperusteista yhteistoimintaa järjestäessään palveluja. Julkisoikeudellisesta yhteistoiminnasta on säädökset kuntalaissa. Kuntien julkisoikeudellisen yhteistoiminnan muotoja ovat yhteinen toimielin, yhteinen virka, sopimus viranomais tehtävän hoitamisesta ja kuntayhtymä. Mänttä-Vilppula on syyskuun 2023 alusta ollut mukana Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen valmistelussa, jossa on päädytty esittämään hallintomalliksi yhteistä toimielintä ja vastuukuntamallia. Tällöin yhteistoiminnassa olevista kunnista yksi toimii vastuukuntana.

Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee sopia työvoimapalvelujen ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä kuntalain 8 § :n tarkoittamana lakisääteisenä yhteistoimintana, jolloin järjestämisvastuussa oleva kunta vastaa palvelujen ja muiden toimenpiteiden

- yhdenvertaisesta saatavuudesta,
- tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä,

- tuottamistavasta,
- tuottamisen valvonnasta ja
- viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Järjestämisvastuun sisältöä tarkentaa työllisyyspalvelujen järjestämislain 12 §. Sen mukaan palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa on otettava huomioon yhteistoiminnassa mukana olevien kuntien toiminta, työllisyysalueen väestörakenne, asiakkaiden palvelujen tarve sekä muut palvelujen antamista koskevat olosuhteet.

Kuntalaissa on säädetty, mitä sopimuksessa on vähintään määrättävä:

- yhteisen toimielimen tehtävät ja tarvittaessa 8 § :n mukaisesta järjestämisvastuun siirtymisestä;
- yhteisen toimielimen kokoonpanosta ja muiden kuntien oikeudesta valita toimielimen jäseniä;
- kustannusten perusteista ja jakautumisesta;
- sopimuksen voimassaolosta ja irtisanomisesta.

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kuntien yhteistoimintasopimus: Eteläisen Keski-Suomen kuntien työllisyysalueen muodostavat Joutsa, Jämsä, Luhanka, Keuruu, Multia, Mänttä-Vilppula, Petäjävesi ja Toivakka. Vastuukuntana toimii Jämsä.

Hallinto

Kuntien yhteisenä toimielimenä työllisyyspalveluiden järjestämiseksi toimii Jämsän kaupungin konsernipalveluiden toimialaan kuuluva Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen lautakunta. Lautakunta vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa määriteltävistä työvoimaviranomaisen tehtävistä 1.1.2025 alkaen.

Päätösvaltaa lautakunnassa käyttävät sopijakuntien nimeämät 12 jäsentä. Jämsä nimeää kolme jäsentä. Lautakuntapaikat muutoin määräytyvät työvoiman määrän perusteella niin, että kun työvoima on

- 6000 tai yli, kunta nimeää 3 jäsentä
- 2000–5999, kunta nimeää 2 jäsentä
- alle 2000, kunta nimeää 1 jäsenen.

Mänttä-Vilppula ja Keuruu nimeävät kukin kaksi jäsentä. Muut sopijakunnat nimeävät jokainen yhden jäsenen. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Työvoimamäärää vastaava jäsenmäärä tarkistetaan valtuustokauden alussa toimielimen nimeämisen yhteydessä.

Lautakunnan kokoonpanoa muodostettaessa tulee huomioida tasa-arvolain (tasa-arvolaki 8.8.1986/609) säännösten noudattaminen. Lähtökohtana tulisi olla, että kukin kunta ehdottaa sekä naista että miestä.

Lautakunnan toimikausi on valtuustokausi.

Lautakunnan puheenjohtajana toimii Jämsän kaupungin edustaja, jonka valitsee Jämsän kaupunginvaltuusto. Varapuheenjohtajan nimeää vuorollaan kahden vuoden välein muut sopijakunnat kiertävässä järjestyksessä.

Lautakunnan esittelijänä toimii vastuukunnan virkasuhteessa oleva työllisyysaluejohtaja, josta on määräys vastuukunnan hallintosäännössä.

Talous

Sopimuksen mukaisten tehtävien taloudenhoito on vastuukunnan vastuulla. Yhteisen toimielimen talous on osa vastuukunnan talousarviota ja taloussuunnittelua. Talousarvion valmistelussa noudatetaan Jämsän kaupungin talousarvioprosessia.

Sopijakunnat turvaavat lakisääteisille työllisyyspalveluille riittävän rahoituksen yhdenvertaisella tavalla kuntalain 8 §:n 3 momentin mukaisesti. Vuosittain laadittavassa työllisyyspalveluiden toimintasuunnitelmassa arvioidaan riittävän rahoituksen tarve

- lakisääteisten tehtävien ja velvoitteiden,
- työnantajien ja työmarkkinoiden ennakoitavien tarpeiden sekä
- työvoimapalveluiden asiakkaiden yksilöllisten palvelutarpeiden perusteella.

Rahoituksen mitoituksessa ja talousarvion laadinnassa otetaan huomioon myös vastuukunnan ja muiden kuntien taloudellinen tilanne, toimintaympäristö sekä työllisyysalueen yhteinen tavoitteenasettelu.

Henkilöstö

Työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisen yhteydessä kuntien järjestämisvastuulle siirrettävien tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto työ- ja elinkeinotoimistoista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja kehittämis- ja hallintokeskuksesta kuntiin ja kuntayhtymiin katsotaan liikkeenluovutukseksi.

Poiketen siitä, mitä kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 4 §:ssä säädetään julkisesta hakumenettelystä, kunta tai kuntayhtymä voi ottaa palveluksessaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain voimaan tullessa olevan työsopimussuhteisen työntekijän vastaavaan virkasuhteeseen ilman julkista

hakumenettelyä. Virkasuhteeseen ottaminen ilman julkista hakumenettelyä edellyttää, että henkilön palvelussuhde on jatkunut ilman keskeytystä mainitun lain voimaantulon jälkeen. Edellä mainitun poikkeuksen mukainen virkasuhteeseen ottaminen on mahdollista tehdä vuoden 2025 loppuun asti.

Kuntiin ja kuntayhtymiin siirtyy 1. päivänä tammikuuta 2025 työ- ja elinkeinotoimistoista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja kehittämis- ja hallintokeskuksesta siirtyvään henkilöstöön kohdistuva lomapalkkavelka. Valtio korvaa kuntien ja kuntayhtymien vastuulle siirtyvän lomapalkkavelan.

Järjestämissuunnitelma

Samanaikaisesti sopimuksen kanssa on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön edellyttämää työvoimapalveluiden järjestämissuunnitelmaa. Järjestämissuunnitelma ohjaa tunnistamaan työvoimapalveluiden järjestämiseen liittyvät olennaiset kysymykset ja teemat jo työllisyysalueiden muodostamisvaiheessa.

Suunnitelman perusteella työ- ja elinkeinoministeriö pystyy arvioimaan työllisyysalueiden ja kuntien edellytyksiä suoriutua järjestämisvastuuseen ja palveluiden tarjoamiseen liittyvistä velvoitteistaan. Ministeriö tekee järjestämissuunnitelmien pohjalta päätökset työllisyysalueista.

Mänttä-Vilppulan kaupungin vaihtoehdot ovat seuraavat:

- liitytään Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueeseen tehdyn valmistelun pohjalta
- pyydetään mahdollisuutta liittyä Tampereen seudun työllisyysalueeseen
- haetaan poikkeuslupaa liittyä Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueeseen
- ei tehdä päätöstä, vaan pyydetään, että Valtioneuvosto tekee puolestamme päätöksen, ns. perälautasäädös

Eteläiseen Keski-Suomen työllisyysalueeseen liittymistä tukee mahdollisuus vaikuttaa lähipalveluihin ja kustannuksiin sekä paikallisen oppilaitoksen hyödyntäminen. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen heikkous on pieni työvoimapohja, 21 317, joka on jo nyt vain hieman yli Valtioneuvoston asettaman 20 000 työvoimapohjan. Toisaalta alueen pieni koko lisää Mänttä-Vilppulan painoarvoa. Keski-Suomeen yhteistyö tulisi rakentaa lähes alusta, sillä niin järjestöjen kuin esim. sote-palveluiden yhteistyö on suuntautunut tällä hetkellä Pirkanmaalle. Keskitetyt palvelut hankitaan Jyväskylästä ja yhteistyötä tehdään muiden Keski-Suomen työllisyysalueiden kanssa. Työllisyysalue ei tarkoita yhteistyön katkeamista Pirkanmaalle, vaan esim. järjestöjen osalta se voi jatkua ennallaan. Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelut kuuluvat kaikille Pirkanmaan kuntalaisille eivätkä ole riippuvaisia työllisyysalueista.

Tampereen seudun työllisyysalueen vahvuuksia ovat tutut yhteistyökuviot, Tampereen vankka osaaminen ottaa vastaan vaihtuvat suhdanteet ja erikoistilanteet sekä suora yhteys valtakunnan tason edunvalvontaan. Tampereen seudun työllisyysalueella painoarvomme päätöksenteossa olisi vähäinen, mutta meille on vakuuteltu tahtotilaa turvata kattavat lähipalvelut. Kustannuksiltaan Tampereen seudun työllisyysalue olisi vaihtoehtoista kallein.

Vaihtoehtona poikkeuslupan pyytäminen liittymisestä **Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueeseen** on ministeri Satoselta saadun tiedon mukaan mahdoton, mutta Valkeakosken kaupunki aikoo esittää sitä mahdollisuutta. Myös Mänttä-Vilppula voi halutessaan tavoitella tätä mahdollisuutta joko heti tai sen jälkeen, jos Valkeakoski saa mahdollisuuden poikkeuslupaan.

Liitteet:

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen yhteistyösopimus ja järjestämissuunnitelma
Tampereen kaupungin työllisyysalueen yhteistyösopimus ja järjestämissuunnitelma
Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen yhteistyösopimus ja järjestämissuunnitelma sekä siirtyvien tehtävien toimeenpano (luonnos)
Ennakkovaikutusten arvio

Valmistelu ja lisätiedot:
hallintojohtaja Anitta Hietaniemi
anitta.hietaniemi(at)taidekaupunki.fi, p. 044 097 9202 ja

työllisyyspalvelupäällikkö Vuokko Hjelt
vuokko.hjelt@taidekaupunki.fi, p. 044 058 9457

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Anne Heusala

Päätösehdotus	<p>Kaupunginhallitus esittää valtuuston hyväksyttäväksi, että valtuusto</p> <ol style="list-style-type: none"> perustaa työvoimapalveluiden järjestämisen yhteistoiminta-alueen, Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen, yhdessä muiden sopijapuolina olevien kuntien kanssa hyväksyy, että Jämsän kaupunki toimii työllisyysalueen vastuukuntana ja palveluiden järjestämismääräaikana olevana työvoimaviranomaisena Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella 1.1.2025 alkaen hyväksyy Mänttä-Vilppulan kaupungin hallintojohtajan allekirjoitettavaksi esityslistan liitteen mukaisen yhteistoimintasopimuksen lakisääteisten työvoimapalveluiden järjestämisestä Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella hyväksyy esityslistan liitteen mukaisen Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen järjestämissuunnitelman hyväksyy, että sopimukseen tehtävistä vähäisistä, teknisluonteisista muutoksista voidaan päättää työllisyysalueen kuntien hallitusten yhdenpitävillä päätöksillä valtuuttaa Jämsän kaupungin vastuukuntana toimittamaan yhteistoimintasopimuksen ja järjestämissuunnitelman työ- ja elinkeinoministeriölle
Käsittely kokouksessa	Työllisyyspalvelupäällikkö Vuokko Hjelt ja hallintojohtaja Anitta Hietaniemi selostivat asiaa kokouksessa.
Päätös	Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.